

Aluevaltuusto 24.10.2023 § 65

§ 65

Vastauksen antaminen valtuutettu Seppälän ja 22 muun valtuustoaloitteeseen nro 9/2023 kuntien vaatimien lääkärinlausuntojen yhdenmukaisuuden selvittäminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Paananen Markus
Puurunen Veli-Pekka

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää

1. antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Yhteisten sosiaali- ja terveystalveluiden palvelualue on valmistellut vastauksen valtuutettu Seppälän valtuustoaloitteeseen kuntien vaatimien lääkärinlausuntojen yhdenmukaisuuden selvittämisestä.

Valtuustoaloite käsittelee tärkeää asiaa: julkinen terveydenhuolto kärsii vakavasta resurssipulasta. Jotta hoitoa tarvitsevat pääsevät hoitoon ajoissa, julkisesta terveydenhuollosta on karsittava kaikkea sellaista toimintaa, joka ei tuota terveyshyötyä.

Lääkärit laativat runsaasti erilaisia todistuksia ja lausuntoja, joita tarvitaan esimerkiksi lääkekorvausten ja muiden etuuksien saamiseksi. Terveystalveluolain mukaan hyvinvointialue on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen tai lausunnon silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin tai on asukkaan tai potilaan hoidon, toimeentulon, opiskelun tai muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä. Näissä tilanteissa hyvinvointialueen lääkäri on luonnollisesti annettava lääkärintodistus tai -lausunto.

Lääkärintodistusta tai -lausuntoa tarvitaan usein myös muulloin kuin lain edellyttäessä. Valtuustoaloitteessa nostetaan esimerkiksi erityisruokavalioon liittyvät todistukset. Palvelualueen näkemyksen mukaan esimerkiksi tavanomaisista erityisruokavalioista voi sopia työpaikoilla ja kouluissa ensisijaisesti aiemman luotettavan dokumentaation perusteella, eikä siihen tarvita koulu- tai terveyskeskuslääkäriin lausuntoa muulloin kuin erityistilanteissa. Julkisessa terveydenhuollossa lääkäreiden työpanos on nykytilanteessa kohdistettava varsinaiseen potilastyöhön.

Valtuustoaloitteessa nostetaan esille myös työnantajien vaatimat sairauspoissaolotodistukset. Palvelualue yhtyy vahvasti valtuustoaloitteen tekijöiden näkemykseen siitä, että tavanomaisista sairauksista johtuvista lyhyistä sairauspoissaoloista ei tulisi vaatia lääkärintodistusta. Palvelualueen näkemyksen mukaan myöskään sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistus ei ole näissä tilanteissa välttämätön.

Työterveyslaitoksen tekemässä tutkimuksessa sairauspoissaolon omailmoituksen käyttö vähensi terveydenhuollon akuuttikäyntien tarvetta 20–40 %. Myös lyhyiden poissaolojen keskimääräinen kesto lyheni, joskaan poissaolojen kokonaismäärä ei näyttänyt merkittävästi muuttuvan. Tutkimuksen yhteenvedossa todetaan myös luottamuspääoman parantuneen työpaikoilla (Pesonen ym. 2016).

Valtuustoaloitteen ehdotuksen mukaisesti yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualue selvittää hyvinvointialueen sisäiset sekä alueen kuntien käytännöt lääkärintodistusten ja -lausuntojen vaatimisesta eri tilanteissa ja ryhtyy toimenpiteisiin todistusten ja lausuntojen käyttämisen järjeistämiseksi. Hyvä yhteistyö alueen kuntien ja muiden työnantajien kanssa on tärkeää.

Yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueen näkemyksen mukaan on myös tärkeää vaikuttaa kansallisesti siihen, että erityisesti laajojen lääkärinlausuntojen tarvetta arvioitaisiin kriittisesti. Esimerkiksi lääkekorvauksen voisi palvelualueen näkemyksen mukaan myöntää nykyistä useammin pelkällä reseptimerkinnällä, eikä yleislääkäri ole aina paras ammattilainen arvioimaan esimerkiksi potilaan liikunta- tai toimintakykyä. Nykyisessä julkisen terveydenhuollon vaikeassa tilanteessa lääkäreiden täytyy pystyä keskittymään aiempaa enemmän hoitoa tarvitsevien potilaiden hoitamiseen.

Viite: Pesonen S, Halonen J, Liira J. Omailmoitus – tutkimus sairauspoissaolojen omailmoituksen käyttöön otosta ja vaikutuksista. Työterveyslaitos 2016. Saatavana (28.8.2023): <https://www.julkari.fi/handle/10024/129934>

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana valtuutettu Seppälä esitti seuraavan aluehallitukselle osoitettavan toivomuksen, jota valtuutettu Partanen kannatti:

"Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue viestii kunnille lääkärinlausuntovaatimusten yhdenmukaistamisesta ja yrityksille keinoista vähentää tarpeettomia lääkärinlausuntoja."

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi.

Puheenjohtaja tiedusteli aluevaltuustolta, voidaanko valtuutettu Seppälän toivomus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut, totesi puheenjohtaja, että aluevaltuusto hyväksyi valtuutettu Seppälän toivomuksen yksimielisesti.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Lisäksi aluevaltuusto päätti osoittaa aluehallitukselle seuraavan toivomuksen hallintosäännön 25 § mukaisesti:

"Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue viestii kunnille lääkärinlausuntovaatimusten yhdenmukaistamisesta ja yrityksille keinoista vähentää tarpeettomia lääkärinlausuntoja".

Selostus

Liitteet

- 1 Valtuutettu Seppälän valtuustoaloite: Kuntien vaatimien lääkärinlausuntojen yhdenmukaisuuden selvittäminen / Ledamot Seppäläs fullmäktigemotien: Utredning av enhetligheten av läkarutlåtanden som kommunerna kräver

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria

Aluehallitus 09.10.2023 § 163

§ 163

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Yhteisten sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelualue on valmistellut vastauksen valtuutettu Seppälän valtuustoaloitteeseen kuntien vaatimien lääkärinlausuntojen yhdenmukaisuuden selvittämisestä.

Valtuustoaloite käsittelee tärkeää asiaa: julkinen terveydenhuolto kärsii vakavasta resurssipulasta. Jotta hoitoa tarvitsevat pääsevät hoitoon ajoissa, julkisesta terveydenhuollosta on karsittava kaikkea sellaista toimintaa, joka ei tuota terveyshyötyä.

Lääkärit laativat runsaasti erilaisia todistuksia ja lausuntoja, joita tarvitaan esimerkiksi lääkekorvausten ja muiden etuuksien saamiseksi. Terveyspalvelualueen mukaan hyvinvointialue on velvollinen huolehtimaan siitä, että sen asukas tai terveyskeskuksen potilas saa terveydentilaansa koskevan todistuksen tai lausunnon silloin, kun todistuksen tai lausunnon tarve perustuu lakiin tai on asukkaalle tai potilaalle hoidon, toimeentulon, opiskelun tai muun vastaavan syyn kannalta välttämätöntä. Näissä tilanteissa hyvinvointialueen lääkärin on luonnollisesti annettava lääkärintodistus tai -lausunto.

Lääkärintodistusta tai -lausuntoa tarvitaan usein myös muulloin kuin lain edellyttäessä. Valtuustoaloitteessa nostetaan esimerkiksi erityisruokavalioon liittyvät todistukset. Palvelualueen näkemyksen mukaan esimerkiksi tavanomaisista erityisruokavalioista voi sopia työpaikoilla ja kouluissa ensisijaisesti aiemman luotettavan dokumentaation perusteella, eikä siihen tarvita koulu- tai terveyskeskuslääkärin lausuntoa muulloin kuin

erityistilanteissa. Julkisessa terveydenhuollossa lääkäreiden työpanos on nykytilanteessa kohdistettava varsinaiseen potilastyöhön.

Valtuustoaloitteessa nostetaan esille myös työnantajien vaatimat sairauspoissaolotodistukset. Palvelualue yhtyy vahvasti valtuustoaloitteen tekijöiden näkemykseen siitä, että tavanomaisista sairauksista johtuvista lyhyistä sairauspoissaoloista ei tulisi vaatia lääkärintodistusta. Palvelualueen näkemyksen mukaan myöskään sairaanhoitajan tai terveydenhoitajan todistus ei ole näissä tilanteissa välttämätön. Työterveyslaitoksen tekemässä tutkimuksessa sairauspoissaolon omailmoituksen käyttö vähensi terveydenhuollon akuuttikäyntien tarvetta 20–40 %. Myös lyhyiden poissaolojen keskimääräinen kesto lyheni, joskaan poissaolojen kokonaismäärä ei näyttänyt merkittävästi muuttuvan. Tutkimuksen yhteenvedossa todetaan myös luottamuspääoman parantuneen työpaikoilla (Pesonen ym. 2016).

Valtuustoaloitteen ehdotuksen mukaisesti yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualue selvittää hyvinvointialueen sisäiset sekä alueen kuntien käytännöt lääkärintodistusten ja -lausuntojen vaatimisesta eri tilanteissa ja ryhtyy toimenpiteisiin todistusten ja lausuntojen käyttämisen järjeistämiseksi. Hyvä yhteistyö alueen kuntien ja muiden työnantajien kanssa on tärkeää.

Yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueen näkemyksen mukaan on myös tärkeää vaikuttaa kansallisesti siihen, että erityisesti laajojen lääkärinlausuntojen tarvetta arvioitaisiin kriittisesti. Esimerkiksi lääkekorvauksen voisi palvelualueen näkemyksen mukaan myöntää nykyistä useammin pelkällä reseptimerkinnällä, eikä yleislääkäri ole aina paras ammattilainen arvioimaan esimerkiksi potilaan liikunta- tai toimintakykyä. Nykyisessä julkisen terveydenhuollon vaikeassa tilanteessa lääkäreiden täytyy pystyä keskittymään aiempaa enemmän hoitoa tarvitsevien potilaiden hoitamiseen.

Viite: Pesonen S, Halonen J, Liira J. Omailmoitus – tutkimus sairauspoissaolojen omailmoituksen käyttöönnotosta ja vaikutuksista. Työterveyslaitos 2016. Saatavana (28.8.2023): <https://www.julkari.fi/handle/10024/129934>

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Seppälä sekä 22 muuta valtuutettua ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 13.6.2023 § 38 aloitteen Kuntien vaatimien lääkärinlausuntojen yhdenmukaisuuden selvittäminen.

Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavaa:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ryhtyy selvittämään kunnilta, millaisia käytäntöjä näillä on koskien lääkärintodistuksen vaatimista sekä näiden käytäntöjen yhdenmukaistamista.

Vastaus esitettyihin seikkoihin annetaan päätösehdotuksessa.

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet
Oheismateriaali
Tiedoksi
Päätöshistoria